

УДК 811.111'276.6:327(100)"21"

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)-1357-1370](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-1357-1370)

Чепурна Мирослава Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Факультет економіки та управління, Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, <https://orcid.org/0000-0003-4550-7748>

Сторожук Ольга Юрївна старший викладач, Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-7124-2440>

Морозовська Людмила Франківна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-8388-2445>

АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ХХІ СТОЛІТТЯ

Анотація. Стаття аналізує значення англійської мови для міжнародної дипломатії ХХ століття, з'ясовує, як з її допомогою змінюється ефективність переговорів, формується міждержавна довіра та координуються міжнародні рішення. Комплексно вивчаються політичні, економічні, культурні та технологічні фактори, що зробили англійську домінуючою мовою-посередником, а також її культурологічний та лінгвістичний аспект. Розвиток дипломатії ХХ століття окреслено в історичному та політичному контекстах, не оминаючи наслідків двох світових воєн, утворення Ліги Націй та ООН, а також глобалізаційних процесів та утвердження міжнародних організацій. Доведено, що саме ці фактори спричинили необхідність стандартизувати мову міжнародного спілкування, без якої важко було б досягти точності, оперативності та нейтральності у середовищі багатомовної дипломатії.

Висвітлено основну роль англійської мови – забезпечити якісну комунікацію двосторонніх і багатосторонніх переговорів, а також безпребійну роботу міжнародних організацій. Глобальна англійська уніфікувала процедуру переговорів, мінімізувала двозначності, підвищила швидкість комунікації й точність формулювання фраз, впливаючи таким чином на результативність укладання дипломатичних угод.

На рівні культурології та лінгвістики визначено статус англійської мови як репрезентаторки національних інтересів, що формує міжнародний імідж держави та демонструє компетентності спеціалістів у дипломатичних колах. Представлено факти, що стандартизована мова мінімізує ризики виникнення культурних непорозумінь, забезпечує умови прозорості та довірливої комунікації, а на глобальному рівні дозволяє дипломатам, що представляють інтереси своїх держав, виглядати професійно та авторитетно.

Результати дослідження показали, що в ХХ столітті англійська мова перетворилася на універсальний інструмент дипломатичної взаємодії, що контролює якість комунікації, стандартизує процедури, стає посередником між культурами та демонструє політичну позицію держав. Її домінування спростило багатомовність міжнародних переговорів, вплинуло на координацію рішень і сформувало стабільне та передбачуване середовище міжнародної дипломатії.

Ключові слова: англійська мова, міжнародна дипломатія, глобальна комунікація, стандартизація переговорів, міжнародний імідж.

Chepurna Myroslava Volodymyrivna Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Foreign Languages and International Communication, Faculty of Humanitarian Technologies, Cherkasy State Technological University, Cherkasy, <https://orcid.org/0000-0003-4550-7748>

Storozhuk Olga Yuriyivna Senior Lecturer, National Academy of International Affairs, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-7124-2440>

Morozovska Liudmyla Frankivna PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Information and Communication Technologies, West Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-8388-2445>

ENGLISH AS A UNIVERSAL MECHANISM FOR MODERNIZING DIPLOMATIC DISCOURSE IN THE GLOBAL ENVIRONMENT OF THE 21ST CENTURY

Abstract. The article analyzes the significance of English for international diplomacy in the 20th century, explains how it changes the effectiveness of negotiations, shapes intergovernmental trust, and coordinates international decisions. It comprehensively examines the political, economic, cultural, and

technological factors that made English the dominant lingua franca, as well as its cultural and linguistic aspects.

The development of 20th-century diplomacy is outlined in historical and political contexts, without overlooking the consequences of two world wars, the formation of the League of Nations and the UN, as well as globalization processes and the establishment of international organizations. It has been proven that these factors necessitated the standardization of the language of international communication, without which it would be difficult to achieve accuracy, efficiency, and neutrality in the multilingual diplomatic environment.

The main role of the English language is highlighted – to ensure high-quality communication in bilateral and multilateral negotiations, as well as the smooth operation of international organizations. Global English has unified the negotiation process, minimized ambiguities, increased the speed of communication and the accuracy of phrasing, thus influencing the effectiveness of diplomatic agreements.

In cultural studies and linguistics, English has been defined as the language that represents national interests, shapes the international image of the state, and demonstrates the competence of specialists in diplomatic circles. The facts presented show that a standardized language minimizes the risk of cultural misunderstandings, ensures transparent and trusting communication, and, on a global level, allows diplomats representing the interests of their states to appear professional and authoritative.

The results of the study showed that in the 20th century, English became a universal tool for diplomatic interaction, controlling the quality of communication, standardizing procedures, mediating between cultures, and demonstrating the political position of states. Its dominance simplified the multilingualism of international negotiations, influenced the coordination of decisions, and formed a stable and predictable environment for international diplomacy.

Keywords: English language, international diplomacy, global communication, standardization of negotiations, international image.

Постановка проблеми. Міжнародна дипломатія, формування глобальних політичних процесів, укладання угод на міжнародному рівні та координація міждержавних відносин завжди залежали від мови, якою все це було здійснено. У ХХ столітті радикальні зміни політичного, економічного та культурного ландшафту у світі її роль значно трансформувалася. Зближення світових країн під час двох світових воєн та після них, утворення Ліги Націй та Організації Об'єднаних Націй спровокували потребу стандартизувати мовну практику, щоб мати можливість ефективно

комунікувати на міждержавному рівні, уникаючи культурних, політичних та мовних непорозумінь. Англійська, впевнено, витісняючи інші мови, стала ключовим інструментом взаємодії дипломатів на міжнародному рівні.

Актуальність запропонованої теми дослідження спровокували сучасні глобалізаційні тенденції, які перетворили англійську мову на ефективний засіб дипломатичної комунікації та універсальний канал обміну інформацією у сфері політики, економіки, науки та культури. Щоб зрозуміти механізми, які забезпечили англійське домінування в глобальному контексті, потрібно проаналізувати історичні передумови, що до цього спричинилися. Навіть більше, вивчення ролі англійської мови у дипломатичному спілкуванні впродовж ХХ століття допоможе оцінити, як мовна практика може впливати на переговорний процес, визначати міждержавний рівень довіри, забезпечувати можливість узгодженого прийняття політичних рішень у форматі багатостороннього діалогу.

Науковий інтерес обраної нами теми визначається ще й тим, що англійська мова сьогодні є надзвичайно важливим інструментом впливу, репрезентаторкою інтересів та іміджу націй на міжнародному рівні. Погляд на англійську мову як на основний засіб комунікації у глобалізованому світі представить взаємодію мовної політики, культурної практики та дипломатичної стратегії як закономірність та дасть оцінку її впливу на якість та ефективність сучасних міжнародних відносин.

Саме тому, вважаємо, важливим є культурологічний, політичний та лінгвістичний аналіз проблематики, пов'язаної зі статусом англійської мови у глобальній комунікації загалом, а у міжнародній дипломатії ХХ століття – зокрема, адже він поєднує питання мови, влади і міжнародної взаємодії та відкриває неочікувані горизонти для подальших досліджень у сфері міжнародних відносин і міжнародної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблеми функціонування мови міжнародної дипломатії займається чимало вітчизняних дослідників. Їх наукові публікації стосуються теоретичних аспектів дипломатичного дискурсу, перекладацьких практик і питань публічної дипломатії. Вагомим є внесок у вивчення специфіки мовної комунікації, аналіз мовленнєвих стратегій дипломатів, особливостей термінології, стандартів офіційно-ділового стилю та специфіки англійськомовного контенту, який буде сприйматися зовнішньою аудиторією. Є. Долинський говорить про важливість ділової англійської мови, яку він вважає найпоширенішою для міжнаціонального ділового спілкування [2]. Є. Кміта вивчає етапи становлення та роль англійської мови у міжнародному спілкуванні [4]. Є. Панасенко доводить, що у міжнародній комунікації англійська мова є важливою і впливовою, науковець називає її *lingua franca*

– засобом ділового і культурного спілкування людей, що розмовляють різними мовами [8]. Н. Мікава висвітлює діахронічний аспект англійської термінології міжнародних відносин, переконуючи, що «для ефективного спілкування та співпраці необхідно мати чітке розуміння спеціалізованої термінології. Успішні дипломатичні відносини ґрунтуються на точності й розумінні термінів, що використовуються під час переговорів, укладання угод і ведення переговорних процесів» [7, С. 85]. Також Л. Логінова і М. Богданова аналізують особливості використання технічної лексики під час підготовки та укладення договорів міжнародних організацій [6].

Ю. Чугаєнко переконує, що «однією з найважливіших складових професійного забезпечення міжнародних відносин, невід’ємним організаційно-політичним інструментом рішення нашим зовнішньо-політичним відомством і закордонними представництвами поставлених перед ними завдань є дипломатичний протокол та етикет. Хороше знання протоколу потрібне не лише дипломатам, але й кожному державному службовцеві, який займається питаннями міжнародного економічного співробітництва, більше того, кожному бізнесменові, який хоче успішно співпрацювати зі своїми закордонними партнерами. Грамотне володіння правилами і нормами сучасного дипломатичного й ділового протоколу створює сприятливий клімат спілкування, підвищує престиж не лише дипломатичного або економічного відомства, але і держави в цілому» [10]. Л. Чекаленко та В. Ціватий аналізують основні вимоги до підготовки майбутніх дипломатів, у тому числі й мовних, провідних закордонних держав та показують практичну сторону підготовки майбутнього дипломатичного корпусу. [9]

Попри таке розмаїття наукових праць, у вітчизняному науковому полі все ще залишаються прогалини. Наприклад, практично недослідженою є історична еволюція ролі англійської мови в дипломатії ХХ століття, недостатньо проаналізоване англійське домінування і є ще замало робіт, присвячених висвітленню історичних, лінгвістичних і комунікаційних аспектів. Переважно прикладні і методичні праці засвідчують потребу подальшої систематизації знань та поглиблення аналізу англійської дипломатичної мови в історико-культурній та політичній категоріях.

Мета статті – визначити, яке значення для міжнародної дипломатії ХХ століття мала англійська мова, з’ясувати її вплив на ефективність глобальної комунікації та виявити механізми, що забезпечили їй глобальне домінування у світі. Реалізація поставленої мети потребує комплексного підходу для поєднання історико-політичного, лінгвістичного та культурологічного аналізу, що дасть відповідь на питання, яким чином англійська мова перетворилася на ключовий інструмент дипломатичних переговорів і

вже багато часу формує міжнародний імідж держав та координує міждержавні відносини. Першочерговими до виконання стали для нас такі завдання:

- розглянути розвиток міжнародної дипломатії ХХ століття в історичній та політичній ретроспективі, вивчити умови, за яких сформувалися мовні стандарти дипломатичної комунікації;
- представити важливість англійської мови, що є основним засобом комунікації міжнародних організацій, багатосторонніх переговорів та дипломатичних контактів;
- виявити передумови, що забезпечили світове домінування англійської мови, з'ясувати її вплив на якість проведення дипломатичних переговорів, визначити механізми формування міждержавної довіри та координацію міжнародних рішень;
- з точки зору культурології та лінгвістики оцінити результативність використання англійської мови у дипломатії;
- представити англійську мову як глобальний інструмент сучасної міжнародної.

Виклад основного матеріалу дослідження. ХХ століття стало кризовим для усього людства через загострення політичних, економічних та соціальних проблем, які торкнулися усіх сфер людської життєдіяльності, у тому числі й дипломатичної. Вже на початку 1900-их Перша світова війна започаткувала нову дипломатичну практику, для якої вкрай необхідними стали пошуки ефективних механізмів міждержавної комунікації, які б сприяли координації міжнародних ініціатив і допомагали попереджувати міждержавні конфлікти. Версальський мирний договір, підписання якого відбулося одразу після війни, констатував потребу стандартизувати мовні процедури міжнародного переговорного процесу та змусив визначити «перелік» мов, які мали б стати загальноприйнятими інструментами дипломатії.

Першою міжнародною організацією, масштаби якої визначалися як глобальні, у міжвоєнні стала Ліга Націй, яка робила перші спроби улагодити ефективну комунікацію між державами. З її легкої руки закладалися підвалини для мовної стандартизації дипломатичних документів, програмних пунктів конференцій та протоколів. Щоб точно формулювати думку, коректно використовувати правові терміни та безпомилково дотримуватися процедурних стандартів, міжнародним дипломатам потрібна була така мова, яку б розуміла максимальна кількість учасників переговорів, і яка б забезпечила однозначне трактування міжнародних угод.

Зміни у геополітичній карті світі, які принесла Друга світова війна, ще сильніше підкреслили важливість глобальної комунікації. Створена після

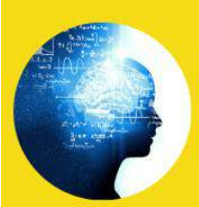
війни, Організація Об'єднаних Націй стала головною ареною, на якій відбувалися багатосторонні дипломатичні зустрічі. США та Велика Британія як ключові учасники війни та країни із сильною економікою і потужним культурним впливом, зробили англійську мову офіційною для переговорів і ведення документації. Такий їх учинок (визначення англійської мови однією з шести основних мов ООН) сигналізував про першу системну мовну стандартизацію періоду глобальної дипломатії.

Розширення економічних можливостей, що стрімко виходили на міжнародний рівень, потребували створення правових рамок, які б регулювали, скажімо, торгівельну співпрацю та формування єдиної мовної платформи, яка б здійснювала ефективну дипломатичну взаємодію. Також для порозуміння між членами міжнародних організацій, учасниками різноманітних конференцій, самітів і міжурядових комісій регулярно створювалися такі комунікаційні канали, де використовувалася та мова, яку найбільше знали всі присутні.

Можна сказати, що розвиток дипломатії у ХХ столітті визначили глобальні військові конфлікти, новоутворені міжнародні організації, економічні та політичні переваги англословних держав, а також необхідність стандартизувати ті процедури, що забезпечували точність та ефективність комунікації. Саме вони стали передумовами формування статусу англійської мови як ключової у міжнародній дипломатії глобального масштабу, а згодом вже й універсальної для міжнародної комунікації.

Якщо відбувалися двосторонні дипломатичні переговори між державами, у яких не було спільної національної мови, тоді прийнятним вважалося використання англійської як мови посередника. Завдяки глобальним масштабам поширення, а, отже, і вивчення англійської мови, дипломати мали можливість комунікувати напрямую, без залучення великої кількості різномовних перекладачів, чим суттєво підвищували точність та оперативність переговорів. Англійська мова у таких випадках не лише забезпечувала комунікацію, а й формувала довірливі відносини між державами та допомагала швидше узгодити спільні рішення у подекуди складних політичних умовах.

Розглянемо кілька конкретних прикладів, що ілюструють все сказане нами вище на користь статусності англійської мови у міждержавній дипломатії. Чи не найпоказовішим прикладом можна назвати Бреттон-Вудську конференцію (валютно-фінансову конференцію Організації Об'єднаних Націй «The United Nations Monetary and Financial») 1944 року. У її рамках обговорювалася майбутня економічна архітектура повоєнного світу, учасниками якої стали сорок чотири представники із різних держав, мова, політичні інтереси й економічний розвиток яких кардинально

відрізнялися. Англійську мову визначили робочою для переговорів та підготовки документації, адже ініціатором з'їзду виступили Сполучені Штати Америки, що мали стати фінансовим донором майбутньої системи. Ефективність такого рішення попередило можливий хаос розмови: різне трактування термінів, величезну кількість перекладів і пов'язаних із ними непорозумінь тощо. Англійською вдалося швидко погодити ключові економічні поняття, уникаючи різних смислових відтінків. Наприклад, технічні терміни «*stability of exchange rates*» / «стабільність обмінних курсів» чи «*fixed but adjustable peg*» / «фіксований, але регульований паритет» мають чітке значення в англійській мові, а французькою, іспанською чи португальською їх значення потребують додаткового уточнення, тому можуть створити підґрунтя для різночитань. Також англійська мова стала базовою для написання оригінальних статутів МВФ та Світового банку, а їх іншомовні версії писалися вже з перекладу, тим самим визнаючи юридичну точність та остаточну інтерпретацію положень за англійським текстом, а англійську мову – робочою для цих потужних інституцій світової політики тощо.

Важливим для дипломатії ХХ століття був також культурологічний аспект англійської мови. З її допомогою не лише передавалася інформація, а й репрезентувалися інтереси держав, формувався міжнародний імідж та відбувалося вигідне представлення країн на глобальній світовій арені. За допомогою англійської кожна нація-учасник переговорних процесів демонструвала свою здатність до глобальної комунікації, вміння вести прозорі переговори та бажання підвищити ефективність дипломатії.

Скажімо, після Другої світової війни у міжнародній дипломатичній комунікації домінував так званий «англосаксонський стиль», адже саме англійські країни США та Велика Британія після 1945 року стандартизували культуру дипломатичної поведінки, базованої на стриманості висловлювань, використанні непрямих формулювань, утриманні від різких заяв, акцентації на компромісах і раціональності. Держави-члени ООН змушені були користуватися цією стилістикою, адже англійською проводились дебати, виголошувались резолюції та перемовлялися у кулуарах. Так англійські культурні норми інтегрувалися у міжнародну комунікацію, ставши для неї визначальними.

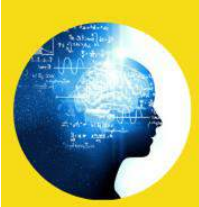
Загальновідомим є той факт, що у 1945–1960-х роках ООН англійська мова стала носієм нової політичної культури. І хоч засідання Генеральної Асамблеї, їх основних комітетів і комісій все ще проводилися із залученням перекладачів, на важливих обговореннях та закритих переговорах переважала англійська. Делегати з незалежних країн Азії, Африки й Близького Сходу, використовуючи англійську мову, отримували доступ до

універсальної дипломатичної термінології та міжнародного «етикету», могли ставати повноцінними учасниками політичної риторики, підіймали престиж символічний капітал своїх країн. Ще одним прикладом важливості культурологічного аспекту англійської мови може слугувати «План Маршалла» (1948–1952), під час реалізації якого західноєвропейські країни, тісно взаємодіючи зі США, не лише вели переговори англійською, а й переймали американську економічну та політичну культуру: ринкову цінність, прозоре управління, нову управлінську термінологію, корпоративний стиль, через англійську мову транслуючи очевидний вплив американської культури на повоєнну Європу. Також «Співдружність Націй» (Канади, Індії, Австралії, Нової Зеландії та країн Африки) не лише спілкувалася англійською, а й переймала собі базові норми британської культурної дипломатії: традиції парламентаризму та юриспруденції, стилістику політичної аргументації, базові формули ввічливості дипломатів. Так країни Співдружності у дипломатичних колах діяли за «англійськими» правилами, хоч їм були властиві інші культурні коди. Без перебільшення, англійська мова перетворилася на універсальний засіб дипломатичної взаємодії, який забезпечував ефективність міжнародної комунікації, стандартизував процедури переговорів та став ключовим інструментом формування глобальної політичної, економічної та культурної взаємодії. Її функції виходили далеко за межі простого обміну інформацією, охоплюючи стандартизацію комунікації, управління міжнародними відносинами та підтримку національних і глобальних інтересів.

Стрімкий розвиток засобів комунікації (телеграф–телефону–радіо–телебачення–комп’ютерні технології) теж спричинився до підвищення ролі англійської мови як засобу міжнародної дипломатичної комунікації. Зросла оперативність проведення переговорів та узгодження документів, а також можливою стала дистанційна координація багатосторонніх міждержавних ініціатив англійською, що стала спільним стандартом для усіх учасників.

Мовою цих переговорів, повідомлень і команд була англійська, що посилювало її роль як технічного і політичного “стандарту” міждержавної взаємодії. У 30–40-х роках ХХ ст. головними ЗМІ були радіо та телебачення, а англомовні медіа ВВС та «Voice of America» / «Голос Америки» стали інструментами міжнародної дипломатії. Наприклад, телекомпанія ВВС стала рупором Другої світової війни, інформуючи Європу, Африку та Азію про перебіг подій на фронті англійською мовою та утверджуючи у головах своїх реципієнтів довіру до британської воєнної позиції. Також VOA англійською висвітлювала перебіг так званої «холодної війни» транслуючи жителям Східної Європи, СРСР та країн Третього світу американський погляд на події тощо. Однак ще за довго до цих подій, британська

телеграфна мережа All Red Line – гігантська система підводних кабелів, що передавала міжнародну комунікацію в Канаду, Індію, Австралію, Південну Африку тощо англійською мовою, ще в перші роки ХХ століття закріпила за нею статус глобальної, а на дипломатичному рівні – головної мови міжнародних відносин.

Основною роллю англійської мови було забезпечення порозуміння між представниками різних держав, що окрім мови спілкування відрізнялися ще й культурним бекграундом. Її універсальність знижувала ризик виникнення непорозумінь у політичному формулюванні та дозволяла формувати єдині стандарти для укладання міжнародних угод. Ключовими функціями дипломатичної англійської мови, яка активно використовувалася під час багатосторонніх переговорів, є:

- Забезпечення ефективного узгодження позицій різних держав під час дискусійного обговорення. Наприклад, під час роботи над «Загальною декларацією прав людини (1947–1948)» в Комісії ООН з прав людини, яку очолювала Е. Рузвельт, одночасно працювали представники з країн Європи, Азії, Близького Сходу, Латинської Америки та Північної Америки. Їх багатоголосся замінила англійська мова, якою дискутували, редагували статті, узгоджували формулювання. Делегати мали можливість миттєво пропонувати зміни до тексту документів, не витрачаючи час на переклад. Різномовне трактування слів *freedom, dignity, rights, security* / свобода, гідність, права, безпека, орієнтувалося на англійський варіант, тому всі країни розуміли ці терміни однаково. Суперечності між представниками Франції в особі Рене Кассена, Лівану – Шарля Малика та США – Елеонори Рузвельт виголошувалися англійською, нею швидко досягалися компроміси у суперечливих питаннях. Уніфіковані формулювання англійською мовою дозволили узагальнити позиції більше ніж 50 держав світу, що без глобальної мови-посередника було б зовсім неможливо.

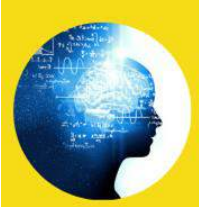
- Стандартизація протоколів і письмових процедур. Дипломатична англійська у ХХ столітті проявилася стандартизацією багатьох аспектів. Наприклад, визначила формат і структуру міжнародних угод. Так «Декларація ООН» від 1942 року або «Генеральна угода з тарифів і торгівлі» (GATT, 1947) обов'язково мусила містити преамбулу, тексти статей, частини з підписами для забезпечення однакової юридичної структури для усіх сторін. Уніфікувала ноти та меморандуми дипломатії, використовуючи стандартні приклади для вступу та закінчення («The Government of... has the honor to inform...», «The Government avails itself of this opportunity to...» / «Уряд... має честь повідомити...», «Уряд користується цією нагодою, щоб...»), щоб зробити зрозумілішою міждержавну комунікацію. Зробила формальними протоколи засідань багатосторонніх організацій. Ліга Націй,

скажімо, а потім і ООН проводила засідання, дотримуючись чітких правил: не змінювала порядку виступів, розробила систему офіційних звернень до делегатів («Mr. President», «The delegate of...» / «Пане Президенте», «Делегат від...»), вела протокол поточних голосувань. Щоб юридично точно тлумачити зміст документів у різних мовах, під час багатосторонніх переговорів стандартизувала переклади і терміни («sovereignty», «consensus», «provisional application» / «суверенітет», «консенсус», «тимчасове застосування»). За потреби використовувала телеграфні та дипломатичні коди. Посольства у 40–60-х обмінювалися повідомленнями, використовуючи стандартизовані телеграмні формати. Наприклад, англійським словом «STOP» позначалося закінчення речення, існували також чіткі коди для позначення певних термінів і назв держав). Такі нововведення значно зменшували кількість помилок, яких можна було б припуститися, передаючи інформацію.

Серед стандартизованих фраз і термінів активної дипломатичної мови ХХ століття виокремлюють: привітання та відкриття переговорів («Distinguished delegates, we are pleased to welcome you...» / «Шановні делегати, ми раді вітати вас...»), «The meeting is called to order» / «Засідання оголошується відкритим»); координацію та узгодження позицій («We propose the following course of action...» – «Ми пропонуємо наступний план дій...»), «It is imperative to reach a consensus on...» / «Необхідно досягти консенсусу щодо...»); висловлення заперечень або підтримки: «We respectfully disagree with the proposal...» – «Ми поважно не погоджуємося з пропозицією...», «We fully endorse the statement made by...» – «Ми повністю підтримуємо заяву, зроблену...»); стандартизацію письмових документів та їх закінчення: «In accordance with the provisions of...» / «Відповідно до положень...», «This agreement shall enter into force on...» / «Ця угода набирає чинності...», «The parties hereby agree to...» / «Сторони цим погоджуються на...», «We look forward to continued cooperation» / «Ми сподіваємося на подальшу співпрацю», «The session is hereby adjourned» / «Засідання цим закривається тощо.

- Формування мовної дипломатичної етики через використання нейтральних формулювань, мінімізацію двозначності, підтримку культурної толерантності під час спілкування. Практикувалося уникнення прямих звинувачень, згладжуючи тон розмови фразами: «It is noted with concern that...» / «Зі стурбованістю відзначається, що...», «The delegation wishes to emphasize the importance of...» / «Делегація бажає підкреслити важливість...» тощо. Юридично значущі документи містили чіткі терміни, без натяку на двозначність: «shall» – для обов'язкових дій, «may» – для можливих, «provisional» – для тимчасових. Підтримувалася культурна

толерантність багатосторонніх дискусій за допомогою дипломатичних ввічливих форм: «With all due respect to the distinguished delegates of...» / «З усією повагою до шановних делегатів...», «We acknowledge the concerns raised by...» / «Ми визнаємо підняті зауваження...». Так формувалася єдина мовна етика дипломатії ХХ століття, де англійська була нейтральним, чітким і культурно толерантним інструментом спілкування.

Як бачимо, англійська мова виступала не лише інструментом передачі інформації, а й механізмом підвищення ефективності дипломатичних переговорів, формування довіри та координації міжнародних рішень. Її універсальність і стандартизованість стабілізувала міжнародну комунікацію, зробила її точною, оперативною і передбачуваною в глобальному просторі дипломатії.

Висновки. Результати дослідження показали, що англійська мова у ХХ столітті позиціонувалася як ключовий інструмент міжнародної дипломатії через цілу низку чинників у політиці, економіці, культурі та технологіях. Вона гарантувала ефективність переговорів, скорочувала комунікативний час, мінімізувала можливі варіанти виникнення непорозумінь, сприяючи точному трактуванню міжнародних документів.

Англійська мова виконувала багатофункціональну роль: вона була засобом стандартизації переговорів та інструментом формування довіри між державами. З її допомогою представники різних країн можуть комунікувати напряму, не користуючись послугами численних перекладів.

Англійська дипломатична мова в культурологічному і лінгвістичному аспекті показала, що може бути не лише комунікативним каналом, а й механізмом, що репрезентує національні інтереси, формує міжнародний імідж і демонструє професійну компетентність держави. Вона поєднала нейтральність багатомовного середовища з можливістю ефективно відстояти власні позиції та підвищити авторитет на глобальній арені світу.

Література

1. Гроза І., Бабятинська Ю., Гусейнова К. Глобалізація англійської мови в міжкультурній комунікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 43. Т. 4. С. 174–176.
2. Долинський Є. Роль і місце ділової англійської мови в підготовці майбутніх перекладачів. Закарпатські філологічні студії. 2021. Вип. 17. Т. 2. С. 33–38.
3. Дрейчук О., Ільченко О. Мова та комунікація в аспекті глобалізації культур. Молодий вчений. 2023. № 1.1 (113.1). С. 10–13.
4. Кміта Є. Роль англійської мови як мови міжнародного спілкування та її значення в навчанні комунікації англійською мовою. Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. 2008. № 1(22). С.139–143.
5. Козак Т. Сутність, історія й міжнародні особливості, світових або глобальних мов у політиці та міжнародних відносинах. Політикус. 2023. Вип. 5. С. 136–144.

6. Логінова Л., Богданова М. Застосування англійської лексики в міжнародних договорах. Закарпатські філологічні студії. 2023. Вип. 27. Т. 2. С. 165–169.

7. Мікава Н. Англійська термінологія міжнародних відносин: діахронічний аспект. Причорноморські філологічні студії. 2024. № 5. С. 84–88.

8. Панасенко Є. Англійська мова як lingua franca та її роль у сучасних світових політико-економічних процесах. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2019. № 3 (67). С. 96–103.

9. Чекаленко Л., Циватий В. Британська й американська системи підготовки дипломатів в умовах глобалізаційних змін. Україна дипломатична. 2019. Вип. 20. С. 570–584.

10. Чугаєнко Ю. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет. Навчальний посібник. Київ: Національна академія управління, 2011. 164 с.

References

1. Hroza, I., Babiatynska, Yu., Huseinova, K. (2019). Hlobalizatsiia anhliiskoi movy v mizhkulturnii komunikatsii [The globalization of English in intercultural communication]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia, 43 (4), 174–176.

2. Dolynskiy, Ye. (2021). Rol i mistse dilovoi anhliiskoi movy v pidhotovtsi maibutnikh perekladachiv [The role and place of business English in the training of future translators]. Zakarpatski filolohichni studii, 17 (2), 33–38.

3. Dreichuk, O., Ilchenko, O. (2023). Mova ta komunikatsiia v aspekti hlobalizatsii kultur [Language and communication in the context of cultural globalization]. Molodyi vchenyi, 1.1 (113.1), 10–13.

4. Kmita, Ye. (2008). Rol anhliiskoi movy yak movy mizhnarodnoho spilkuвання ta yii znachennia v navchanni komunikatsii anhliiskoiu movoiu [The role of English as a language of international communication and its importance in teaching communication in English]. Visnyk NTUU «KPI». Filosofiia. Psykholohiia. Pedagogika : zbirnyk naukovykh prats, 1(22), 139–143.

5. Kozak, T. (2023). Sutnist, istoriia y mizhnarodni osoblyvosti, svitovykh abo hlobalnykh mov u politytsi ta mizhnarodnykh vidnosynakh [The essence, history, and international characteristics of world or global languages in politics and international relations]. Politykus, 5, 136–144.

6. Lohinova, L., Bohdanova, M. (2023). Zastosuvannia anhliiskoi leksyky v mizhnarodnykh dohovorakh [The use of English vocabulary in international treaties]. Zakarpatski filolohichni studii, 27 (2), 165–169.

7. Mikava, N. (2024). Anhlmovna terminolohiia mizhnarodnykh vidnosyn: diakhronichni aspekt [English terminology in international relations: a diachronic perspective]. Prychornomorski filolohichni studii, 5, 84–88.

8. Panasenko, Ye. (2019). Anhliiska mova yak lingua franca ta yii rol u suchasnykh svitovykh polityko-ekonomichnykh protsesakh [English as a lingua franca and its role in contemporary global political and economic processes]. Derzhava ta rehiony. Seriia: Derzhavne upravlinnia, 3 (67), 96–103.

9. Chekalenko, L., Tsivaty, V. (2019). Brytanska y amerykanska systemy pidhotovky dyplomativ v umovakh hlobalizatsiinykh zmin [British and American systems of training diplomats in the context of globalization changes]. Ukraina dyplomatychna, 20, 570–584.

10. Chuhaienko, Yu. (2011). Dyplomatychnyi i mizhnarodnyi dilovyi protokol ta etyket. Navchalnyi posibnyk [Diplomatic and International Business Protocol and Etiquette. Study Guide]. Kyiv: Natsionalna akademiia upravlinnia.